

Steklene brizge laže dezinficiramo kot rekordke, pri katerih se patogene kali lahko zadržujejo med steklom in kovino. Nedvomno največkrat pa gremo pri prijemanju in sestavljanju sterilnih brizg in pri natikanju igel nanje. Nadvse važno je tudi skrbno čiščenje kože, ker prav v glutealnem področju največkrat nahajamo anaerobne bakterije, ki jih z vbodom zanašamo v globino.

Infekcijo pospešujejo tudi nekroze, ki jih izzovemo, kakor smo že omenili, če vbrizgamo zdravi tkivo.

Pri oslabljenih moramo biti še prav

Intraglutea tedaj, če bomo drant (2 do 5 p navpik ali pro

Vsem tem komp bedra injiciramo zd živcev. Ta način int že pokojni primarij nekaj primerov om injekcijah kinina.

manj odporni za okužbe,

jali pravilno samo vnanji gornji kva-), iglo pa usmerili

se namesto v zadnjo stran, kjer ni nobenih večjih ladih zdravnikov zahteval bilo na njegovem oddelku nastali po intraglutealnih

Intramuskularne injekcije torej niso povsem nenevarne. Četudi gre pri tisoč injekcijah vse gladko izpod rok, se nam pri tisoč in eni injekciji lahko primeri kakšna komplikacija, ki je za bolnika mučna, za povzročitelja samega pa skrajno neprijetna.

Deset let graditve naših šol

Dr. Slava Lunaček

V prvih letih po osvoboditvi smo dajali visoka investicijska sredstva prvenstveno za izgradnjo ključnih industrijskih objektov, ki naj bi nam dala bazo za nadaljnji razvoj. Za višje kulturne institucije so se sicer trošili relativno znatni zneski, prosveta pa je zaostajala in čakala na boljše čase. Šele z decentralizacijo, s prenosom oblasti na nižje organe po okrajih je v večjem obsegu oživelo zanimanje za gradnjo prosvetnih ustanov, v prvi vrsti šol. Le-te so nam nujno potrebne v mestih, kjer imamo že po več izmen v eni sami stavbi, a tudi na podeželju, kjer so bile delno porušene, požgane ali pa jih je zob časa temeljito obglodal. Šola ima na podeželju svojo tradicijo. Spoznanje, da brez šole ni napredka, je tako globoko ukoreninjeno v našem ljudstvu, da so pripravljeni žrtvovati prav toliko, kot so nekdaj žrtvovali za graditev cerkva. Na tem razumevanju, na tej pripravljenosti moramo v okviru gospodarske zmogljivosti postaviti čim več šol. Čeravno danes še neproduktivna ustanova, je šola bila, je in bo ustanova, ki nam izoblikuje bolj ali manj sposobne, bolj ali manj pozitivne državljane in jo moramo že zaradi tega uvrstiti med najbolj produktivne, med ustanove, katerih donosnost se sicer ne pokaže takoj, temveč šele z leti, a tedaj v izdatni meri.

Poglejmo si, kaj smo storili na področju šolskih novogradenj od leta 1945 in kakšne uspehe smo dosegli v tem razvoju.

Takoj po osvoboditvi je vladala pri gradnji novih šol in adaptaciji delno porušeni ali požgani prava anarhija. Ljudstvo je obnavljalo šole samo brez višje strokovne pomoči, kakor je pač vedelo in znalo. Kakor je njegov zanos in volja za obnovo tako važnih ustanov vsega priznanja vredna, je le bila storjena marsikatera napaka, ki bi se ji lahko izognili. Tako seveda higienska raven teh šol ni na ustrežni higieniški višini. A tudi šole, ki so jih v tem obdobju gradili arhitekti, imajo pečat preteklosti, nekdanjih teženj in nekdanje miselnosti. Šele leta 1952 je LR Sloveniji prvi v Jugoslaviji uspelo, da uvede centralno kontrolo nad gradbenimi programi in projekti vseh šolskih novogradenj pri Državnem sekretariatu za gospodarstvo. Ta korak pomeni prelomnico v naši povojni šolski izgradnji, saj so se s komisijo za revizijo gradbenih projektov postavili zakoniti organi, ki s pedagoškega, arhitektonskega in zdravstvenega stališča čuvajo nad ustreznostjo, smotnostjo in racionalnostjo tega važnega javnega posloplja. Ta korak je bistveno vplival na nadaljnji potek in razvoj povojne šolske arhitekture pri nas. V tej revizijski komisiji so se namreč združili štirje najvažnejši činitelji, ki morajo soodločati pri oblikovanju šole: arhitekti, pedagogi, zdravniki-higieniki in gospodarstveniki. V prvi fazi razvoja so se kresale predvsem arhitektonske zamisli s higienskimi zahtevami in izkristalizirala so se polagoma osnovna higienska načela za naše sodobne šole, ki naj naši mladini zajamčijo zdrav telesni razvoj v zdravi sredini.

Bolj ali manj uspešno so se skušali zamejski vzori prilagoditi našim potrebam, našim smotrom, našemu gradbenemu materialu in našim materialnim možnostim. Ali je bilo vse prav in dobro, kar smo gradili in kakor smo gradili v zadnjih letih, bo pokazala šele bodočnost. Nuja nas je silila, da smo gradili hitreje, kot bi gradili v normalnih časih. Tako nismo mogli čakati na rezultate prejšnjih gradenj in se ob njih učiti. Zamejskih stvaritev pa ne moremo presajati brez kake spremembe v naše razmere. Druga klima, druge življenjske razmere, drugačni pogledi nujno vplivajo na preoblikovanje zamejskih vzorov in mislim, da v zlic tujim vplivom že raste in bo zrasla izpod rok naših sposobnih arhitektov naša lastna, domačim potrebam in razmeram prilagojena šola. Komisija za revizijo gradbenih projektov je nujno razgibala tudi nekatere nekoliko konservativne pedagoge. Nehote jih je opozarjala na spremembe učnih metod v zamejstvu, ki so bile povod za preoblikovanje osnovne šolske edinice-razreda, kar je posredno vplivalo na izoblikovanje nove šolske arhitekture. Sodobna šola teži za tem, da po svoji arhitekturi približa šolo otroškemu pojmovanju, da ustvari v šoli svetlost, zračnost, razsežnost, skratka tako sredino, ki budi vedrino, večjo delovno zmogljivost otroka in prispeva k ohranitvi in okrepitvi njegovega zdravja. V tem smo uspeli, to dokazujejo naše nove šole, ki so zrasle v zadnjih 3 letih.

Ali pa smo gradili v okviru naše materialne zmogljivosti in racionalno, je vprašanje, ki ga vedno znova in docela upravičeno postavljajo naši gospodarstveniki. Ali smo zadel pri vseh šolskih novogradnjah bistvo racionalne gradnje, ali torej je šola na sodobni higieniški ravni, ali ima dobro osvetlitev, zračnost in takšno obliko razreda, da v njem lahko prosto razmeščamo klopi za skupinsko delo itd., ne da bi prekoračili 8—10 m² zazidane površine? Ali smo se omejili na najnujnejše prostore za sodobni pouk? Če smo odkritosrčni,

moramo priznati, da nam še ni uspelo ustvariti standardnih gradbenih programov za posamezne vrste šol, da je gradbeni program še vedno odvisen od želja in borbenosti investitorja, ki zna bolj ali manj uspešno zagovarjati in braniti svoje stališče ter potrebe. Če imamo pred očmi dejstvo, da nam v Sloveniji manjka več tisoč učilnic, da hodi v šole še toliko in toliko otrok, ki nimajo niti osnovnih higienskih pogojev, da le-ti do neke mere naši mladini ogrožajo zdravje, tedaj se pred nami pojavi vprašanje, ali imamo pravico graditi malo šol z visokim higienskim standardom ali pa je naša dolžnost, da gradimo več šol in znižamo naše zahteve. Težka je odločitev, saj gradimo za najmanj 80 let. Zagovornike ima prvo in drugo stališče. Toda če gradimo privatna stanovanja, jih vzlic veliki stanovanjski stiski gradimo z določenim višjim standardom. Mislím, da bi nam to moralo biti kažižpót, da bi morali tudi za šolske zgradbe zahtevati določeno sodobno pedagoško, funkcionalno in arhitektonsko višino, da bi se pa morali izogibati vsakega nepotrebnega razkošja, ki ne pomeni samo neracionalnega trošenja narodnega dohodka, temveč tudi toliko in toliko manj učilnic v naših komunah. Kolikšna bodi velikost razredov in tako imenovanega halla, koliko naj bo stranskih prostorov (za pevске, fizikalne, biološke, kemijske učilnice), kolikšna naj bo dvorana za prireditve itd. o vsem tem bi ne smela odločati samo večja ali manjša gospodarska moč določene komune, temveč realne potrebe določene šole v določenem okolju. Ločiti bi morali manj potrebno od nujnega, zaželeno od tega, kar danes v danih razmerah lahko uresničimo. Toliko in toliko tisoč otrok, ki se šolajo v higiensko neustreznih prostorih, nas nujno sili k temu, da zgradimo v čim krajšem času čim več sodobnih, a ne razkošnih učilnic, da predpišemo končno standardne gradbene programe, seveda ob sodelovanju pedagogov, arhitektov, zdravnikov in pa razgledanih gospodarstvenikov, ki ne bodo ne preozki, ne preširoki, ki bodo znali napredne težnje pri šolskih novogradnjah vskladiti z našimi današnjimi ekonomskimi pogoji.

Na najboljši poti smo torej, da polagoma uspemo pri ustvarjanju novih objektivnih pogojev za našo učečo se mladino. Vprašanje pa je, koliko nam je uspelo preoblikovati miselnost naših pedagogov v zdravstvenih vprašanjih, koliko je preventivna zdravstvena služba uspela na tem področju. Še tako sodobna stavba je namreč brez pravega pomena, če ljudje, ki prebivajo v njej in v njej usmerjajo delo, nišo prežeti s pravo miselnostjo, s sodobnimi pogledi in načeli, da pedagog ne odgovarja samo za duševni, temveč tudi za telesni napredek zaupane mu mladine. S tem, da pedagog uvede otroka v osnove raznih ved, še ni zadostil svoji nalogi. Njegove dolžnosti so širše, saj mora vzgojiti otroka ne samo v razgledanega in strokovno izobraženega, temveč tudi telesno in duševno zdravega individua, ki bo telesno in duševno sposoben uporabiti svoje znanje v korist družbe in se pravilno vključiti vanjo.

Kakor smo na področju šolske arhitekture že kar dobro uspeli, saj je tudi laže preusmeriti arhitekta, ki oblikuje mrtvo tvar, kakor pa kakega enostransko usmerjenega pedagoga, ki misli predvsem na oblikovanje duha, pri tem pa pozablja na telo. Pri šolski gradnji bomo morali zaradi naših materialnih pogojev zavirati prenapredne težnje, zastaviti pa bomo morali vse sile, da prevzgojimo naše pedagoge, da ne bodo videli v igri in športu predmeta, ki ga je treba črtati iz učnega programa, ki ovira in ogroža resno duševno delo otroka, temveč predmet, ki ustvarja pogoje za boljše dožemanje in reprodukcijo učne snovi. Samo tako bomo dosegli sodobno šolo s sodobnim pedagogom.